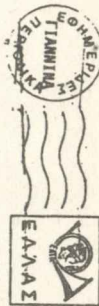

Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1997

«Το Πωγώνι μπορεί και πρέπει να ζήσει» ΙΔΟΥ Η ΕΥΚΑΙΡΙΑ Κ. ΝΟΜΑΡΧΗ

Για επιβεβαίωση της αξιοπιστίας του λόγου

Κύριε Νομάρχη, σε μια επίσκεψή σας στην επαρχία μας, είπατε μια φράση που εμείς οι Πωγωνήσιοι την δέσαμε κόμπο. Είπατε πως «το Πωγώνι μπορεί και πρέπει να ζήσει».

Αυτή σας η κουβέντα πιστεύουμε πως σας δεσμεύει σαν δημόσιο άνδρα που διαπίστωσε μια κατάσταση και έχει κατασταλάξει σε μια άποψη για την ανάγκη επίλυσης των προβλημάτων του και την επισήμανση και του ΜΠΟΡΕΙ και του ΠΡΕΠΕΙ.

Τώρα κύριε Νομάρχη, σας δίνεται η ευκαιρία να επιβεβαιώσετε την αξιοπιστία των λόγων σας. Και βέβαια στην αξιοπιστία των λόγων σας κρύβεται και η αξιοπιστία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Τώρα, κύριε Νομάρχη έχετε στα χέρια σας ένα εργαλείο,

το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα LEADER II.

Μέσα από το πρόγραμμα αυτό ΜΠΟΡΕΙ και ΠΡΕΠΕΙ να δειτε το Πωγώνι σαν μια αναπτυξιακή ενότητα με ιδιαίτερη προσοχή. Γειτονικές περιοχές, όπως το Ζαγόρι και η Κόνιτσα προικοδοτήθηκαν και με ιδιαίτερα αναπτυξιακά κονδύλια πολλών εκατοντάδων εκατομμυρίων προνομιακά. Στο Πωγώνι οι προτάσεις δεν θα υπερβούν τα 400-500 εκατομμύρια. Ποσόν που και αναλογικά δικαιούται η επαρχία από το σύνολο του προγράμματος. Έτσι σας δίνεται η ευκαιρία να επιβεβαιώσετε τον λόγο σας με μια γενική θεώρηση των προτάσεων και όχι με παραμορφωτικά κριτήρια κάποιων τεχνοκρατών.

«ΤΟ ΠΩΓΩΝΙ ΜΠΟΡΕΙ ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΖΗΣΕΙ». Δικό σας είναι ο λόγος και ΙΔΟΥ Η ΕΥΚΑΙΡΙΑ.

Το Πωγώνι αγνοήθηκε

Ο υπουργός κ. Γ. Ρωμαίος, η επίσκεψη και το Πωγώνι

Εφτασε το Γενάρη στα Γιάννενα ο υπουργός Δημόσιας Τάξης κ. Γ. Ρωμαίος για να εξετάσει θέματα αρμοδιότητάς του της περιοχής. Για να μην γράφουμε πολλά, σημειώνουμε όσα αφορούν στο Πωγώνι μας που εκτιμούμε αγνοήθηκε και...εξωπετάχθηκε.

— Σε σύσκεψη που έγινε στα Γιάννενα για τους λαθρομετανάστες δεν προσκλήθηκε ο Δήμαρχος Δελβινάκιου ενώ προσκλήθηκαν οι Δήμαρχοι Κόνιτσας και...Μετσόβου.

— Ο υπουργός πήγε στην Κακαβιά αναγνωρίζοντας πως εκεί υπάρχει το πρόβλημα, αλλά δεν επισκέφθηκε το Δελβινάκι, Δήμο και Συμβούλιο Περιοχής, ενώ επισκέφθηκε την Κόνιτσα και τους...σεισμόπληκτους.

— Παρακολούθησε τη δουλειά των αποσπασμάτων δίωξης λαθρομεταναστών, σε Καλπάκι και Παρακάλαμο, αλλά δεν βρήκε το απόσπασμα Δελβινάκιου «εντός έδρας» στο Πωγώνι! Τα σύνορα, για τον υπουργό, είναι στο Καλπάκι!

— Συζήτησε την δημιουργία πολυδύναμου Τμήματος Αστυνομίας στο Καλπάκι με κατάργηση του Δελβινάκιου και των...παραρτημάτων του, χωρίς κοινωνικό διάλογο με τους Πωγωνήσιους.

— Το ελικόπτερο που υποσχέθηκε θα έχει έδρα τα Γιάννενα. Το ελικόδρομο στο Χάνι Δελβινάκιου έτσι βγαίνει άχρηστο και εκτός...συνόρων.

Όλα αυτά επιβεβαιώνουν πως το υπουργείο του κ. Ρωμαίου και η Αστυνομία Αφήνουν σίγουρα έξω από την κρατική φροντίδα και το ενδιαφέρον και στο έλεος των λαθρομεταναστών, το Πωγώνι.

Καμία ενέργεια και απόφαση του κ. Υπουργού και καμία πρόταση της Αστυνομίας Ηπείρου δεν ενισχύει την ασφάλεια και την προστασία του Πωγωνίου. Ούτε μια παράγραφος δεν αναφέρει το Πωγώνι.

Μια θαρραλέα γενναία φωνή

Μας...πέθαναν

Δικαιολογημένη αγανάκτηση

Όλοι οι ακρίτες κάτοικοι της παραμεθρίου περιοχής του Κάτω Πωγωνίου, αισθανόμαστε την αγανάκτηση και την απογοήτευσή μας για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίσε τα προβλήματα της ευαίσθητης αυτής περιοχής ο Υπουργός Εσωτερικών-Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Αλέκος Παπαδόπουλος.

Είναι αδιανόητο από στόμα υπουργού να ακούγεται πως τα σύνορά μας και οι ακρίτες που ζουν εκεί είναι πεθαμένοι και βρίσκονται σε πλήρη αποσύνθεση. Τοποθέτηση που δεν αρμόζει σε υπεύθυνο άτομο. Με τον τρόπο αυτό δεν τονώνει τους ακρίτες που ζουν με κίνδυνο ακόμη και της ζωής τους σε περιοχές που καθημερινά λεηλατούνται από Αλβανούς λαθρομεταναστες και όχι μόνο.

Χωρίς δρόμους —χωρίς αστυνομία— μια φορά την εβδομάδα λεωφορείο —ταχυδρομείο— γιατρό, ζούμε αποκλεισμένοι από τον υπόλοιπο κόσμο, ζούμε την παντελή αδιαφορία της Ελληνικής πολιτείας και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Με όλα αυτά ο κ. Παπαδόπουλος δεν δικαιούνται να μείνουν

την προσφορά αυτών των ανθρώπων αποκαλώντας τους νεκρούς. Νεκροί είναι εκείνοι που δεν μπορούν, δεν είναι ικανοί να στηρίξουν τα σύνορα και δεν έχουν την ευαισθησία να παραδεχθούν ότι για όλα έχουν την απόλυτη ευθύνη. Αν πιστεύουν πως καταργώντας τις παραμεθόριες κοινότητες θα λυθεί το πρόβλημα της ερήμωσης είναι βέβαιο πως θα έχουν διαπράξει ένα τρομερό έγκλημα σε βάρος της ευαίσθητης αυτής περιοχής.

Εμείς οι ακρίτες κάτοικοι αυτής της περιοχής δεν πρόκειται να συναίνεσουμε στη συναίνεση της υποχρεωτικής συνένωσης. Δεν πρόκειται να γίνουμε συνένοχοι στο έγκλημα. Δεν θα τραβήξουμε τη σκανδάλη από το περιστροφικό που μας έβαλαν στον κρόταφο. Ας την τραβήξουν μόνοι τους όπως είπαμε και στον κ. υπουργό στην ημερίδα της 18ης Γενάρη 1997 στα Γιάννενα.

Για το Κ.Σ. Λάβδανης
Ο πρόεδρος της κοινότητας
Τζατζός Διαμάντης

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΑ

Δεν φτάνουν όλα τ' άλλα και... λαθρομετανάστες στον τόπο μας!

για κακό. Κάνεις το αυτί σου δορυφορική κεραία και στον παραμικρό ήχο πετάγεσαι όρθιος έτοιμος για όλα. Αντε να κοιμηθείς μόνος σου κι άντε να κουβαλήσεις γυναίκα και παιδιά.

«Ευτυχώς τίποτα απρόοπτο δεν συνέβη» έλεγα από μέσα μου, πολύ χαρούμενος για την ευχάριστη παραμονή μου

στο χωριό «δεν κατεβαίω στο Χάνι Δελβινάκι και να πάρω το λεωφορείο της γραμμής Κακαβιά-Ιωάννινα, όπως κάνω παλιά».

Έτσι κι έγινε. Στο Χάνι Δελβινάκι στην άκρη του δρόμου έστεκε με τη βαλίτσα του ο συνταξιούχός μου από τους Ποντικάτες και λίγο αργότερα ήλθε μια

δεσποινίς που επισκέφθηκε το στρατιώτη αρραβωνιαστικό της.

— Καλησπέρα πατριώτη. Περιμένεις αρκετή ώρα;

— Καλησπέρα. Περίπου μια ώρα και δεν υπάρχει και κανένα ταξί γιατί όλα πάνε στην Κακαβιά να φορτώσουν.

— Μήπως σήμερα γιορτή των Θεοφανείων δεν έχει συγκαίνια;

— Έχει και παραέχει και μάλιστα κάθε τέταρτο γιατί παίρνει από την Κακαβιά, Αλβανούς μου απάντησε.

— Καλά, μην ανησυχείς τότε, θα σταματήσει κάποιο.

Συνέχεια στην 2η σελ.

Το τριήμερο Θεοφανείων με βρήκε στο Περιστέρι. Λάτρη της γενέτειρας. Ούτε ταιλαιπιρίες, ούτε κινδύνους σκεφτόμουν. Ήθελα να ζήσω την ομορφιά της φύσης, να αναπνεύσω τον καθαρό βρόχινο αέρα και να μιλήσω με τη γλώσσα της σιωπής σε αγαπημένα πρόσωπα που δεν ζουν πια. Εκεί στην ερημιά, στην εγκατάλειψη. Εκεί που χρειάζεται τόλμη και να πας και να κοιμηθείς. Ανάβεις όλα τα φώτα, μέσα κι έξω. Ανοίγεις στη διαπασών τη μαυρόασπρη τηλεόραση, αν ακόμα δεν σου την έχουν πάρει για να ακούγονται τάχα πολλές οι φωνές και πέφτεις να κοιμηθείς αγκαλιάζοντας μια καρμπίνα ή κανένα μπαλτά για καλό και

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Καλοκαίρι 1952 στο χωριό

Γράφει ο Λάκης Λιολάκης

Το λεωφορείο φτάνει το απόγευμα στην Πωγωνιανή. Ανεβαίνει τον κεντρικό δρόμο ως τον πλάτανο και ξαναγυρίζει να σταθεί μπρος στου Τόμου.

Κατεβαίνω ανάμεσα από γνωστούς και άλλους και φεύγω πριν νυχτώσει, παίρνοντας το δρόμο προς το γειτονικό Δολό. Ένα μονοπάτι που σκαρφαλώνει στην ανατολική πλευρά και διασχίζει ένα ξηρό πλάτωμα ανάμεσα από χωράφια και άγονα μέρη με βράχια κι αγριοβατιές, ως τη χαράδρα του Κουβαρά.

Στο υψωματίκι που δεσπόζει με ένα «κόνισμα» —πέτρινη στήλη με σταυρό από πάνω και το καντήλι μπρος στην ξεθωριασμένη εικόνα— στέκομαι. Αγγαντεύω κάτω την Πωγωνιανή στη βάση του Μπότζοβου που υψώνεται απότομα, κλείνοντας ασφυκτικά τον ορίζοντα δυτικά. Διακρίνω προς το μέρος μου την εκκλησιά, δίπλα στο Δημοτικό —όπου έβγαλα της τελευταίες τάξεις του τετρατάξιου— πιο πέρα, δεξιά, τα «Κυρουσιάτικα», πατρικό της γιαγιάς μου. Πιο πάνω αριστερά, προς το Μπότζοβο, το Γυμνάσιο, όπου πέρασα τις πρώτες τάξεις του οκτατάξιου.

Τίποτε δεν ανταποκρίνεται πια στην εικόνα που είχα παιδί. Ορεινοί όγκοι και κοιλάσματα ολόγυρα, απογυμνωμένα τώρα από κάθε μυστήριο, προβάλλουν μπρος μου στην πραγματική τους υπόσταση: Σκληρά εμπόδια που βαραίνουν στη μοίρα των ανθρώπων κάτω από τις γκρίζες πέτρινες στέγες που αντικρύζω.

Ανασπενάζω και φεύγω. Σε λίγο διακρίνω ήχους κουδουνιών και βλέπω μακριά ένα κοπάδι πρόβατα. Έπειτα πάλι ένα ντιγκ-ντιγκ πιο κοντινό. Στο γύρισμα του δρόμου, ένας χωρικός έρχεται πίσω από το γαϊδούρι του. Ένα κύμα ευφορίας με πλημμυρίζει. Χαιρετώ με διάθεση και προσπερνώ συνεχίζοντας με ένα ηχηρό ρυθμό. Φθάνω έτσι ως το χείλος της χαράδρας που με χωρίζει από την απέναντι περιοχή του Δολού. Ο Κουβαράς! Πόσους αιώνες να τον σκάβει ο χειμαρρός που βουίζει στο βάθος του; Μέσα σε αυτό τον γκρεμό το μονοπάτι κατεβαίνει με ελιγμούς ως το γεφυράκι-πέραςμα για να ξαναβεί με τον ίδιο τρόπο στο Τσιουμπάρι, το άκρο της απέναντι επιφάνειας, όπου υψώνεται ένα άλλο κόνισμα.

Πέρα από το Τσιουμπάρι απλώνεται μια ομαλή έκταση που τελειώνει στην αγκαλιά του Κουτσόκρανου: πράσινο ύψωμα που φράζει ανατολικά την περιοχή, παράλληλα στο Μπότζοβο. Στη μικρή αυτή αγκαλιά ξεχωρίζουν ανάμεσα από πράσινα δέντρα, οι λίγες δεκάδες σπιτιών του Δολού, σα μια απόμερη και δροσερή φωλιά. Το χωριό της μάνας μου.

Ο ήλιος γέρνει πίσω από το Μπότζοβο, ρίχνοντας σιγά-σιγά την περιοχή στη σκιά, ενώ τα παλαιά σκηνικά της παιδικής φαντασίας ξεπνούν μέσα μου. Οι βράχοι, τα σκιαδερά βαθουλώματα, τα απομονωμένα δέντρα, σημεία μακρινά κι ανεξιχνίαστα στην παιδική συνείδηση, μεταμορφώνονται, κάνουν γκρίματσες, με προκαλούν. Τότε ντυμένος τη φανταστική μου πανοπλία, ξεχύνομαι σε αγώνες, τιμωρίες, ενώ ο εχθρός μαίνεται, βουίζει απειλητικά, στο βάθος της χαράδρας.

Φτάνω έτσι λαχανιασμένος στο απέναντι χείλος και κάθομαι στο Τσιουμπάρι, δίπλα στο κόνισμα.

Αντικρύζω την Νεμέρτσικα, που κλείνει μεγαλόπρεπη το κοίλωμα βορειοδυτικά, να λάμπει ακόμα χρυσαφένια. Από την άλλη πλευρά νοτιοδυτικά στο βάθος, πίσω από την ολόφυτη και μαυριδερή Μπούνα, οι βουνοκορφές στη Βόρειο Ήπειρο χάνονται αβέβαιες μέσα σε μια μολυβένια άχνη. Πιο κοντά όμως, στις νότιες παρυφές του Μπότζοβου που το καλύπτουν απέναντι στη Μπούνα, βρίσκεται το χωριό που γεννήθηκα, οι Ποντίκατες. Σηκώνομαι και τραβώ νωχελικά προς το Δολό. Θυμάμαι —παιδί, κάτω των δέκα— δεν με ενθουσίαζε και πολύ να φθάσω σύνομα στους καλούς αυτούς ανθρώπους.

Ήξερα πως θα χαρούν να με δουν. Αλλά ύστερα από τόσες «περιπέτειες», τέτοια «ηρωικά πετάγματα» της διαδρομής, η κατάληξη μέσα σε αγαπητά πρόσωπα που ενδιαφέρονται, που σε ρωτούν, που σε περιβάλλουν αδιάκοπα με φροντίδες, μου φαινόταν βαρετή.

Τόσα πρόσωπα, που εκτός από τα πολύ κοντινά, δυσκολευόμουν να εντοπίσω μέσα στις συγγενικές και άλλες ιδιότητές τους. Κι έπειτα εδώ ήμουν μόνο «το παιδί της μάνας μου» σα να ξεχνούσαν τους άλλους δικούς μου στις Ποντίκατες.

Το χωριό του παπού που φέρω το όνομά του, που ατένισα τόσες φορές με δέος στο πελώριο κάδρο, στον τοίχο του «καλού οντά» —ωραίος και μαυριδερός, το βλέμμα αυστηρό και ίσιο, σαν «άγιος».

Πόσες φορές δε σταθήκαμε οι δυο με τη γιαγιά σα σε προσευχή κάτω από το πορτραίτο του παπού «που δούλεψε και καζάνισε στη μακρινή Πόλη και πέθανε εκεί, αφήνοντας σε εμάς τα καλούδια της βιοπάλης του...».

Μέσα στη βαθεία σιγή του «καλού οντά», πίσω από τις βαριές κουρτίνες, τα χαλιά, τα απαλά μπόσια. Κάτω από το πολύφωτο —σα πολυέλειο— με τα κρύσταλλα που παίζουν στο λιγοστό φως.

Αν μπορούσαν κι άλλοι
ν' ανάψουν τα (ει)κονίσματα!

Με τον τίτλο «ΤΑ (ΕΙ)ΚΟΝΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ» και με αριθμό 3 της Βιβλιοθήκης Αδελφότητας Αγιοκοσμητών Πωγωνίου είναι μια νέα Πωγωνήσια έκδοση που επιμελήθηκε ο Αγιοκοσμίτης λόγιος Τάσος Πορφύρης. Ο Τάσος Πορφύρης έχει πλουτίσει την Πωγωνήσια βιβλιοθήκη με πολλά του πονήματα και τιμά το Πωγωνήσιο όνομα στο χώρο της ποίησης, της διηγηματογραφίας και της έρευνας. Πλούσια η παραγωγή του, διακριμένη η θέση του ανάμεσα στους Πωγωνήσιους δημιουργούς και αναγνωρισμένη η δουλειά του στα ελληνικά γράμματα.

Εκεί όμως στο χωριό του, στα ριζιμιά λιθάρια έχει αφήσει ψυχή και καρδιά και λογισμό. Και εκεί στα κόνισματα του χωριού του άναψε τα κανδήλια, τάμα και προσκύνημα, αφιέρωμα στην ιστορία και παράδοση του τόπου του, ευλαβίας λόγος και απόσταγμα πόνου.

«Δένδρα, θάμνοι, αψηλά χόρτα και ριζωμένες πέτρες, αυτές που τις λέμε σκέμια. Ολόγυρα μοναξιά και σιωπή —κομμένες σε μεγάλα χορταστικά κομμάτια από τη φωνή του κόσμου— συνωθούνται γύρω από τα κόνισματα και βαρβαίνουν», γράφει ο Τάσος και προσθέτει:

«Μνήμες που έγιναν βρύα στους αρμούς της ξερολιθιάς.

Παλιές εικόνες δαρμένες από τη βροχή και τους αγέρηδες και το ποτήρι του καντηλιού μαυρισμένο, από το γράμμα που δεν ήρθε κι από τον καιρό».

Τα κόνισματα του χωριού του καταγράφει ο Τάσος Πορφύρης και μαζί καταγράφει ένα κομμάτι από την ιστορία και παράδοση του τόπου του. Και αυτό αποτελεί μια συμβολή στην διάσωση της τοπικής ιστορίας, της ζωής των ανθρώπων της περιγραφής των τοπωνυμίων. Με τις φωτογραφίες των εικονισμάτων συμπληρώνεται η έκδοση που μπαίνει κι αυτή στην Πωγωνήσια βιβλιογραφία.

Η δουλειά αυτή του Τάσου Πορφύρη αποτελεί συγχρόνως ένα μοντέλο για μια όμοια καταγραφή σε όλα μας τα χωριά. Πλούσιο θα είναι το υλικό από την ιστορία και παράδοση των χωριών μας που θα διασωθεί αν μπορούσαν κι άλλοι να ανάψουν τα καντήλια στα κόνισματα του χωριού τους και τότε: «Η νύχτα σημαδεμένη με τρέμουσες φλογίτσες στην Παναγία, στον Αη Σπυρίδωνα, στον Καλογιάννη, στον Αη Θανάση, ως πέρα στου Προβατού, ανιχνεύστας το σκοτάδι της μνήμης». Αξίζουν έπαινοι στην Αδελφότητα Αγιοκοσμητών για την έκδοση και στον Τάσο Πορφύρη για την έρευνα, τα κείμενα και την επιμέλεια της έκδοσης.

Κ.Χ.Κ.

Οι δάσκαλοι δεν ξεχνιούνται

Αυτή ήταν η κεντρική ιδέα της γιορτής κοπής της πίτας των Καστανιωτών Αθηνών. Οι δάσκαλοι δεν ξεχνιούνται. Και αυτό δεν το άφησαν στην ιστορία. Τιμήσαν όλους τους δασκάλους που υπηρέτησαν στο Σχολείο του χωριού. Με τον σεβασμό στο έργο τους, με την ανάμνηση όλων από τα χρόνια στα θρανία. Ήταν μια πολύ συγκινητική εκδήλωση που ευχαρίστησε όλους και βέβαια όλη η βραδιά ήταν μια νοητή επικοινωνία με το χωριό και ένα σφιχταγκάλισμα με την πατρίδα. Μπράβο στους εμπνευστές και οργανωτές αυτής της ωραίας εκδήλωσης.

Το αραιό τικ-τακ από το υπέρογκο εκκρεμές που ρύθμιζε τα λόγια που ζωντάνευαν μέσα από τις ιστορίες της γιαγιάς...

Ναι, ήξερα εδώ που ερχόμουν στο Δολό, ότι με αγαπούσαν και τους αγαπούσα, γιατί ήταν καλοί και ευγενικοί.

Οι Δολιώτες φημιζόνταν στην περιοχή για την καλοσυνάτη συμπεριφορά τους. Τα κορίτσια τους, ήταν περιζήτητες νύφες και το πανηγύρι συγκέντρωνε τη νεολαία απ' όλα τα γύρω χωριά.

Αλλά τι μπορούσαν να καταλάβουν για τον παπού μου στις Ποντίκατες και τις «ευθύνες» που κληροδότησε στο πρώτο αρσενικό

του αγγόνι;

Όλα αυτά μου φαίνονται τώρα αστεία και μακρινά. Κι όμως δεν μεσολάβησαν από τότε παρά τα λίγα χρόνια του πολέμου.

Από το σπίτι στις Ποντίκατες έμειναν μόνο καμμένα ερείπια και κανείς «απόγονος» δεν φροντίζει να το ξαναστήσει.

Η γιαγιά εξόριστη, σπρώχνει τα τελευταία της χρόνια σε ένα από τα παιδιά της στην Αθήνα.

Κι εγώ ξαναγυρίζω στο χωριό της μάνας μου, και νοιώθω τόσο ευτυχής που μπορώ να τους δείξω πόσο τους εκτιμώ και τους θέλω τώρα που τα χρόνια με έκαναν να βλέπω πιο ώριμα τη ζωή.

Η απεμπόλησις (το πούλημα)
των χωριών του Πωγωνίου

Γράφει ο Αθαν. Δέμος, φιλόλογος

Όταν ο Αλή Πασάς έγινε Βαλής των Ιωαννίνων ήλθε στη Σωπική και πήγε στο σπίτι του επιστήθιου φίλου και σωτήρος του Οικονόμου Ιωάννου. Εκεί παρουσιάστηκαν ενώπιόν του οι χήρες των φονευθέντων ιερέων, οι οποίες του έδειξαν τα αιματοβαμμένα ράσα και με δάκρυα του ζήτησαν εκδίκηση από τους άσπονδους εχθρούς τους, τους Χαρίσιδες. Τότε συνέλαβε τους τρεις Χαρίσιδες και καθυσέχασε τον παπά Ιωάννη λέγοντάς του να μείνει στο χωριό, αυτός δε έφυγε για τα Γιάννενα, δίνοντας διαταγή να τον ακολουθήσουν οι Χαρίσιδες.

Ο παπά Ιωάννης μάντεψε τι σκέπτονταν ο Αλής για τους Χαρίσιδες και μετά από λίγα λεπτά ξεκίνησε και αυτός ακολουθώντας την ίδια πορεία. Τους πρόφθασε στου Τσιορατά, τοποθεσία απέναντι του χωριού Δρυμάδες. Εκεί ευρήκε τον Χαρίση Μπερδάνη απαγχονισμένον σε μια καρυδιά «γηνραιάν». (Εσφαλμένα γράφει ο Λαμπρίδης ότι αυτό έγινε το 1795, ενώ έγινε το 1789).

Μόλις έφθασε εκεί ο παπά Ιωάννης με θερμές παρακλήσεις επέτυχε τη σωτηρία των άλλων δυο. Έτσι τον μεν Χαρίση Στεφάνη τον εξόρισε οικογενειακώς στην Πρέβεζα, τον δε Χαρίση Μπέη σε ένα χωριό του Δελβίνου. Μετά από δέκα χρόνια του επέτρεψε ο Αλής να κατοικήσει στο Μαυρόγερο, δίπλα στο Χλωμό.

* * *

Μετά τη μεγάλη αυτή παρένθεση αναφέρομε και το μικρό χωριό Σέλτσι, κοντά στη Γκρίκα, το οποίο απαλήχθηκε από τον κίνδυνο να πουληθεί, διότι και εδώ υπήρξε κάποιος ευνοούμενος του Αλή που δεν θα

Τ' «αντέτι» των Θεοφανείων
έγινε στα «ΡΙΖΑ»

Ρομπάτες και Φρασανά, η Μερόπη και η Κάτω Μερόπη τήρησαν και φέτος το «αντέτι», την παλιά παράδοση του τραπέζιού των Θεοφανείων, παλιά παράδοση που φτάνει στα μαύρα χρόνια της τουρκοκρατίας ο συνδυασμός της γιορτής των Φώτων με τα θέματα παιδείας και εκκλησίας. Τρα-

πέζι, εισφορές, ταξίματα εικόπων για να εξασφαλιστούν τα έξοδα για δάσκαλο και παπά.

Λίγοι ή πολλοί, δεν έχει σημασία, έκαναν κι εφέτος σε Ρομπάτες και Φράσταντα το καθήκον να κρατήσουν αναμμένο το καντήλι της παράδοσης. Και του χρόνου άξιοι και δυνατοί.

Βιβλίο για τις Ποντικάτες
θα εκδόσει η αδελφότητα

Απόφαση πήρε η Αδελφότητα Ποντικατιωτών να εκδόσουν βιβλίο για το χωριό τους. Το βιβλίο συγγράφει ο καθηγητής και πρόεδρος της αδελφότητας κ. Παύλος Παλουνάς, και παρακαλεί όλους τους χωριανούς του και φίλους να του στείλουν στοιχεία, φωτογραφίες, έντυπα κ.λπ.

ΠΟΙΗΣΗ

Πουλιά μακρινής πτήσης

Πλανιέμαι
Και δε φεύγω
Όμως μαζί σας πουλιά
τη στιγμή που εσείς αναγγέλετε την αυγή
τη στιγμή αυτή που ελευθερώνετε τα όνειρα
και ξυπνάτε τη φύση.
Μαζί σας θα βρεθώ στη γέφυρα της μετανάστευσης.
Και με το τραγούδι της επιβίωσης
με του συναγεμμού τις αόρατες σειρήνες
με τη δική σας μνήμη προσανατολίζοντας
το βάρος του φωτός θα πετάξω.
Θα διαβάσω το στιλπνό καθρέφτη της θάλασσας
(εκεί όπου τις ακτίνες του εμβαθύνει ο θάλας)
Το ένστικτο θα μου δείξει τότε και μέσα το δρόμο
μία ξεχασμένη θα μου θυμίσει πόρτα.
Θραύσματα μιας γραφής
που δεν ξεφύλλισε ο καιρός
θα περιμένουν τον αναγνώστη τους.
Φεύγω και δεν πλανιέμαι
μεσ' στις παγίδες με το πλέγμα της ηχώς.
Μαζί σας πουλιά για τα ωραία και τα πικρά
Πριν σπάσει το νύχμα.

ΕΥΑ ΛΙΑΡΟΥ-ΑΡΓΥΡΗ

από τη Σύλλογή «ΣΥΜΠΛΟΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ»

Κυνήγι Interreg - κυνήγι χωρίς σύνορα

Μπορεί να μη μπαίνει η επαρχία μας στα διασυνοριακά προγράμματα INTERREG, μπορεί να μη... «τρέμει» κονδύλια από Ευρώπη και μένουμε πάτος των πατών στην ανάπτυξη, όμως, διασυνοριακό κυνήγι στο Πωγωνί αποτελεί μια... πρωτιά ασυδοσίας. Έγινε κι αυτό. Κυνήγοι... αθλητές δικοί μας —και μη ρωτάτε από ποιο χωριό γιατί το ξέρουν όλοι— ήρθαν σε συμφωνία με κυνηγούς, δικούς μας, από εκεί από τα σύνορα κι έκαναν μια διασυνοριακή συμφωνία.

Να κλείσουν από δω κι από εκεί στα σύνορα τα γουρούνια και να τα αποδεκατίσουν. Και η INTERREG συμφωνία για το INTERREG κυνήγι κλείστηκε με... μπέρε! Κι έπρεπε το ντουφεκίδι στα σύνορα στη... Δαμασκηνιά που ήταν ο... πολέμος του '40!

Και δεν γνώριζε κανένας ποιος είναι από εδώ και ποιος από εκεί. Κυνήγι INTERREG διασυνοριακό. Κυνηγοί χωρίς... σύνορα! Κι άντε να βρεις ποιος είναι κυνηγός και ποιος λαθρομεταναστής! Και ποιος είναι λαθρομεταφορέας και ποιός... βαποράκι! Ποιος είναι μέσα στην επιτηρούμενη και ποιος καβαλάρης τα σύνορα...

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Πρωτοχρονιάτικα Καστανής

Τόκαναν πλέον κάτι παραπάνω από συνήθεια. Εγινε παράδοση ο κοινός εορτασμός όλων των μονίμων κατοίκων της Καστανής για την υποδοχή του νέου χρόνου. Και όχι μόνον αυτοί. Εφτασαν και αρκετοί από την Αθήνα. Μια ζεστή, οικογενειακή γιορτή με κοινό τραπέζι με την πίτα τους και τον χορό τους. Δεν είναι μόνο το γιόρτασμα του νέου χρόνου αυτή η κοινή γιορτή.

Είναι και η άμυνα κατά της μοναξιάς και ένα μήνυμα προς την πολιτεία πως τα χωριά της επιμεθορίου δεν θέλουν να πεθάνουν. Ας το προσέξουν οι αρμόδιοι και ας το πάρουν και άλλα χωριά να οργανώσουν και αυτά τέτοια πρωτοχρονιάτικη εκδήλωση του χρόνου. Είναι μια ανάγκη για όλους. Η Καστανή πρωτοπόρησε και της αξίζει ο θαυμασμός και ο έπαινος.

Οι Μεροπαίοι Θεσσαλονίκης τόκαψαν...

Στις 25 Ιανουαρίου έδωσαν οι Μεροπαίοι Θεσσαλονίκης το χορό τους. Η Αδελφότητα Μεροπαίων Θεσσαλονίκης έδωσε το χορό στο Κέντρο ΠΟΥΛΚΑΣ με συντροφιά το συγκρότημα του Πέτρου Λούκα Χαλκιά. Στο χορό παραβρέθηκαν πάνω από 450 άτομα Μεροπαίοι,

Πωγωνήσιοι, Ηπειρώτες και φίλοι της Αδελφότητας και της Μερόπης.

Το Δ.Σ. ευχαρίστησε τους παραβρεθέντες τόσο για την συμμετοχή και ενίσχυση της εκδήλωσης, όσο και δια την αναγνώριση του έργου της Αδελφότητας.

G.T.

Το εμπορευματικό διασυνοριακό κέντρο Κακαβιάς χάθηκε

Το εμπορευματικό διασυνοριακό κέντρο Κακαβιάς, το οποίο είχε προωθήσει ο συμπατριώτης μας, τώρα πρόεδρος του ΟΣΕ κ. Χρ. Παπαγεωργίου, φαίνεται πως χάθηκε. Οι τελευταίες πληροφορίες φέρουν να γίνεται τέτοιο κέντρο στην Ηγουμενίτσα και τελευταία ακούστηκε και για τα Γιάννενα. Έτσι ένα σημαντικό έργο ανάπτυξης στην επαρχία μας με πολλές θέσεις εργασίας δεν φτούρισε και γιαυτό δεν εκδηλώθηκε καμία αντίδραση. Για να μην τα φορτώνουμε όλα στους άλλους.

Η πίτα των Δελβινακιωτών

Την πίτα τους έκοψαν οι Δελβινακιώτες Αθηνών, την Κυριακή 26 Ιανουαρίου, στα γραφεία της ΕΝΩΣΗΣ.

Κατά την εκδήλωση παραβρέθηκαν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, πολλοί Δελβινακιώτες και πατριώτες.

Κεφαλοβρουσίτικος χορός στα Γιάννενα

Το Σάββατο, 1η Φεβρουαρίου έδωσαν το χορό τους οι Κεφαλοβρουσίτες Ιωαννίνων. Η Ένωση Κεφαλοβρουσιτών στο Κέντρο «ΖΟΡΜΠΑΣ» στην Αμφιθέα Ιωαννίνων, κατάφεραν να μαζέψουν πάνω από 200 Κεφαλοβρουσίτες και φίλους τους και τόκαψαν μέχρι τις μικρές ώρες.

Το Πωγωνήσιο συγκρότημα του

Τάκη Λούκα κράτησε την ατμόσφαιρα του κεφιού και του χορού.

Δεν παρέλειψαν να κυκλοφορήσουν και το λαχείο τους για τους σκοπούς του σωματείου. Νέο σωματείο η Ένωση Κεφαλοβρουσιτών γιατί αυτό και...ορεξάτο για χορό, εκδηλώσεις και έργα αγαθά. Και του χρόνου με υγεία και ακόμη καλύτερα.

Μας έβγαλαν έξω απ' τα σύνορα με λάθος...καλοπληρωμένο!

Σε επιχειρηματικό οδηγό που κυκλοφόρησε η «Ναυτεμπορική» σε συνεργασία με την Εθνική Τράπεζα για την Αλβανία εμφανίζεται το Δελβινάκι ως πρωτεύουσα Αλβανικού Νομού. Βέβαια πρόκειται περί λάθους και ασφαλώς εννοεί το Δέλβινο και τον ομώνυμο Νομό. Λάθος, ξε-λάθος όμως, έβγαλαν το Δελβινάκι εκτός συνόρων. Άντε τώρα να πεισθούν οι άλλοι, οι ξένοι που διάβασαν τον οδηγό και φτάνοντας στο Δελβινάκι, θα πιστεύουν ότι μπήκαν στην...Αλβανία. Πολλές φορές γράψαμε και διερωτηθήκαμε αν είμαστε μέσα ή έξω από τα σύνορα. Τώρα κάποιος πολύ ελαφρά, και αβασάνιστα μας έβγαλαν πάλι από τα σύνορα. Ελλειψη ευθύνης και περιορισμένη η αξιοπιστία των εντύπων που φέρνουν την σφραγίδα του μεγάλου Τραπεζιτικού Ιδρύματος που σύνταξε —ποιός το σύνταξε;— έναν οδηγό για την Αλβανία όμοιο του οποίου δεν σύνταξε ποτέ για την ξεχασμένη επαρχία μας.

ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΑ ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ

Ο χρόνος μπήκε με εκλογές στο Συμβούλιο Περιοχής. Και το αποτέλεσμα ήταν για πολλούς το...αναμενόμενο. Μάγοι...ήταν;

♦ ♦ ♦

Ποιός ξέρει; Μπορεί και να υπάρχουν! Θα περιμένουμε τα...μαγικά και την εξήγηση...βοήθεια!

♦ ♦ ♦

Γράψαμε για το ελικόπτερο και το ελικοδρόμιο στο περασμένο φύλλο γιατί πιστεύουμε πως ανήκει σε όλους τους Πωγωνήσιους. Όποιος δεν συμφωνεί να μας το πει...

♦ ♦ ♦

Αυτός που χτύπησε τη γκαστρομένη γουρούνα ας πει στον Κυνηγετικό Σύλλογο τί έκανε τα έμβρυα γουρουνάκια για να του απονεμηθεί το μετάλλιο του αλού...αθλητή!

♦ ♦ ♦

Καλοί διαπραγματευτές οι Γεροπλατανίτες για την κυνηγοτουριστική επιχείρηση. Να τελειώσουν με το καλό και να κάνουν...φροντιστήριο και σε άλλα χωριά μας. Για να μην χάσουν την τάξη, όπως...

♦ ♦ ♦

Σημειώσατε στο Ε9 έντυπο της εφορίας τα παλιοχώραφα, τα τσαϊρια και τα παλιάμπελα; Όχι μόνο για τον φόβο του προστίμου.

♦ ♦ ♦

Ποιός ξέρει; Μπορεί να πάρουν αξία και τότε πάει χαμένη η ευκαιρία!

♦ ♦ ♦

Κάπου άρχισαν και ζητούν...οικόπεδα! Να το μάθουν και τα παιδιά και τα εγγόνια για να βρουν τα μερικά τους.

♦ ♦ ♦

Το σαφάρι για τους λαθρομετανάστες εντείνεται στα σύνορα μετά τα γεγονότα με τις παρατράπεζες στην Αλβανία. Αναμένεται κύμα.

♦ ♦ ♦

Παιδιά των συνόρων και των αποσπασμάτων μην τους στριμώχνετε πολύ. Πεινασμένοι άνθρωποι είναι. Θα ξεσπάσουν στα χωριά μας.

♦ ♦ ♦

Καλά, ήρθε ο Ρωμαιοσ υπουργός στην Κακαβιά και είδε την αθλιότητα που επικρατεί. Στο Δελβινάκι γιατί δεν πήγε; Δεν τον προσκάλεσε κανένας άρχοντας;

♦ ♦ ♦

Για «παλαιάκη άμυνα» και «συνοριακούς φρουρούς» ετοιμάζονται νομοσχέδια. Όπλα, μπαλάσκες και ταμπούρια γύρω από τα χωριά. Με ποιούς; Με την τρίτη σειρά...εφεδρείας ή με...μισθοφόρους;

♦ ♦ ♦

Απροθυμία οι κοινότητες να κάνουν προτάσεις για το πρόγραμμα Leader. Έλλειψη ιδεών και προτάσεων και έλλειψη χρημάτων να πληρωθούν οι μελέτες.

♦ ♦ ♦

Φτώχεια ιδεών και ταμείων...και πολλή γκρίνια!

♦ ♦ ♦

Στο καταφύγιο-εκτροφείο του προγράμματος Leader του Δελβινάκιου χάλασαν οι περιφράξεις και άρχισε η ξύλευση. Είναι αλήθεια; Μακάρι να διαψευστεί!

Πίτα και χορό οι Πωγωνήσιοι στα Γιάννενα

Στο Κέντρο ΖΟΡΜΠΑΣ στην Αμφιθέα Ιωαννίνων έκοψαν την πίτα οι Πωγωνήσιοι με την ΕΝΩΣΗ ΠΩΓΩΝΗΣΙΩΝ την Κυριακή το μεσημέρι στις 8 Φεβρουαρίου. Πάνω από 250 Πωγωνήσιοι και φίλοι, γέμισαν την αίθουσα. Μετά το κόψιμο της πίτας, χόρεψαν μέχρι το από-

γευμα. Το Πωγωνήσιο συγκρότημα με τον Τάκη και Κώστα Λούκα Χαρισιάδη κράτησε το γλέντι σε κέφι και ρυθμό. Αυτή η μεσημεριάτικη Πωγωνήσια συναξή γίνεται για πρώτη φορά στα Γιάννενα και αποδείχθηκε πως ήταν επιτυχημένη. Πολλοί είπαν, να επαναληφθεί.

Φωτογραφικό λεύκωμα Πωγωνίου

Στη σειρά ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ με αριθμ. 5 εκδόθηκε το φωτογραφικό λεύκωμα Πωγωνίου σειρά 1. Ένα 16σέλιδο με φωτογραφίες του Πωγωνίου, παλιές και νέες, αποτελούν την πρώτη σειρά που κυκλοφορεί σε σχήμα 20X30.